

Т. М. Ямненко,

доктор юридичних наук, професор

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9040-2358>

## ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ З ПИТАНЬ СІМЕЙНОГО ПРАВА

Національний авіаційний університет  
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна  
E-mail: tetiana.yamnenko@npp.nau.edu.ua

**Мета:** дослідити вітчизняну нормативно-правову базу у сфері захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування, з урахуванням міжнародних договорів. **Методи дослідження:** документального аналізу і синтезу, порівняльного аналізу, об'єктивної істини, пізнавально-аналітичний тощо. **Результати:** охарактеризовано та розкрито найбільш ефективні механізми вирішення проблемних питань, пов'язаних із реалізацією дітьми своїх прав. Також запропоновано новий спосіб вирішення проблеми забезпечення прав дітей, позбавлених батьківського піклування. **Обговорення:** розглянуто основні міжнародні документи, що визначають розвиток держав щодо захисту та забезпечення прав дітей, позбавлених батьківського піклування. Проаналізовано правову систему захисту прав дітей, що залишилися без піклування батьків. Встановлено, у яких сферах життєдіяльності дитини, позбавленої сімейного оточення, утворюється найбільше труднощів.

**Ключові слова:** міжнародно-правове регулювання; міжнародні договори; діти, позбавлені батьківського піклування; діти-сироти; права дитини; прийомні сім'ї; охорона прав дітей; життєві потреби дитини; охорона дитинства.

**Постановка проблеми та її актуальність.** У сучасному світі дитина особливо потребує посиленої опіки зі сторони суспільства та держави. Таке становище обумовлене психологічними, фізичними, віковими особливостями дітей, внаслідок яких дитина не може самостійно забезпечити повноцінну життєдіяльність. Тому захист прав, інтересів та свобод дітей є першочерговим завданням будь-якої розвиненої держави. Так, пріоритетними напрямками політики держави щодо дітей мають бути створення та забезпечення безпечних умов для їх життя та розвитку; формування системи освіти, медичної системи, забезпечення їх якісної та продуктивної життєдіяльності тощо.

На міжнародному рівні захист прав дітей також є актуальним і важливим питанням. Діяльність міжнародних організацій спрямована на розробку міжнародних стандартів та міжнарод-

но-правових документів щодо захисту прав дітей, які є орієнтиром для створення національного законодавства у різних країнах, у т.ч. і в Україні.

Особливе занепокоєння світова спільнота виявляє щодо дітей, які позбавлені батьківського піклування. Такі діти є найбільш уразливою і слабозахисною категорією населення, вони потребують активних заходів зі сторони держави.

Тож, вагоме значення у формуванні достатніх умов для повноцінного розвитку дітей має вдосконалення та розвиток вітчизняного законодавства для якнайкращої реалізації прав та інтересів дитини. Демократичне правове суспільство піклується про забезпечення їхньої свободи та гідності, організовує умови, за яких діти матимуть можливість повною мірою розвивати власні здібності та закласти основу для повно-

цінного та гармонійного розвитку як у сім'ї, так і в суспільстві загалом. Таким чином, питання захисту прав дітей, які позбавлені батьківського піклування, є дуже актуальним.

**Аналіз досліджень і публікацій з проблеми.** Дослідженням питання захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування, займалися такі науковці, як: Л.А. Ольховик, О.В. Резвова, Г.О. Резнік, О.В. Синегубов, В.М. Стешенко та інші. Проте, питання розробки шляхів удосконалення національного законодавства України у цій сфері залишається ще не до кінця вивченим.

**Метою** статті є аналіз існуючого положення правового забезпечення захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування, а також пошук та вивчення шляхів його удосконалення в умовах євроінтеграції національного законодавства України.

**Виклад основного матеріалу.** Права та свободи людини та громадянина є найвищою цінністю. Ця правова категорія була закріплена як у міжнародних документах прав людини, так і в національному законодавстві демократичних держав.

На початку ХХ століття людство прийшло до розуміння необхідності визнання за кожною дитиною права на гідний рівень життя та на достатні умови, які дозволяли б їй різносторонньо розвиватися та у соціальному відношенні бути здоровою та нормальною в умовах свободи, справедливості та миру на землі.

Безумовно, дитині по праву належить важливе місце у суспільстві, проте офіційне закріплення її прав стало можливим лише на початку 90-х років ХХ століття. Так, саме у 1924 році в Женеві було прийнято Декларацію прав дитини. Цей міжнародний документ став першим ефективним інструментом, який був направлений на захист дітей [10, с. 102].

Женевська декларація чітко визначила стратегічний напрям – «людство має дати дитині все найкраще, що має».

У цьому документі визначено 7 ключових принципів, відповідно до яких: дитина володіє правом на захист незалежно від її раси, національності та релігії; дитині необхідно надавати допомогу, не втручаючись в її сім'ю; дитині по-

трібно забезпечити умови, які б гарантували їй повноцінний фізичний, психологічний, розумовий та духовний розвиток; голодну дитину потрібно нагодувати; хвору дитину – лікувати; дитині, яка страждає з якоїсь причини, потрібно допомогти; «важку» дитину слід перевиховати; сироті та покинутій дитині слід надати притулок; дитина у першу чергу має одержувати допомогу під час стихійних лих чи катастроф; дитині повинні гарантуватися всі заходи соціального забезпечення та страхування; дитині має бути надана можливість після досягнення конкретного віку заробляти собі на життя, і закон має охороняти її від можливої експлуатації [11, с. 104].

А вже 10 грудня 1948 року Генеральна Асамблея ООН прийняла Загальну декларацію прав людини. Цим документом все населення планети було наділено однаковими правами і свободами незалежно від національності, кольору шкіри, гендерної приналежності, мови, релігії, політичних поглядів, майнового чи соціального становища.

У свою чергу, Декларація проголосила, що діти у всьому світі мають користуватися однаковим соціальним захистом [1]. Від того часу захист прав дітей набуває вже реальних форм.

Результатом багаторічної роботи міжнародної спільноти стала Декларація прав дитини від 20 листопада 1959 року Генеральної Асамблеї ООН.

Документ складається з преамбули та десяти принципів, спрямованих на захист та охорону прав дітей «без будь-яких винятків і без різниці чи дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного або соціального походження, майнового становища, народження або іншої обставини, що стосується самої дитини або її сім'ї» [2].

При цьому звертається увага на те, що необхідність у спеціальній охороні дитини, зважаючи на її фізичну та розумову незрілість, була закріплена в Женевській декларації прав дитини 1924 року та у Загальній декларації прав людини 1948 року.

Дотримуючись положення про те, що «людство має давати дитині найкраще, що воно має»,

Декларація поставила за мету забезпечити дітям щасливе дитинство та користування, на їхнє власне благо і на благо суспільства, відповідними правами та свободами.

Документ закріпив принципи державної політики на користь дітей: відсутність дискримінації дітей з будь-яких підстав при визнанні за ними прав; право дитини на ім'я та громадянство з народження; спеціальний захист та надання можливостей для фізичного, розумового, морального, духовного, соціального розвитку дитини; соціальне забезпечення (спеціальні догляд та охорона дитини та матері, а також права дитини на належні харчування, житло, розваги та медичні послуги); спеціальні режим, освіта та турбота для дитини, неповноцінної у фізичному, психічному чи соціальному розумінні; задоволення потреби дитини в любові та розумінні (дитина повинна зростати під опікою та під відповідальністю батьків і принаймні в атмосфері любові та духовної і матеріальної забезпеченості); першочерговість для дитини захисту та допомоги; право на освіту, яке має бути безкоштовним та обов'язковим, принаймні, на початкових етапах; захист дитини від недбалого ставлення, жорстокості та всіх видів її експлуатації [2].

Вперше у цьому міжнародному документі було вжито термін «інтереси дитини» та встановлено необхідність їх найкращого забезпечення як керівний принцип для тих, хто несе відповідальність за її освіту та навчання. Йдеться насамперед про батьків.

Головним досягненням цієї Декларації є те, що вона стосується як життєвих потреб дитини, так і потреб у любові та розумінні; підкреслює необхідність збереження єдності сім'ї, допологової та післяпологової допомоги матері та дитини; проголошує обов'язкову та безоплатну початкову освіту, заборону дитячої праці до відповідного віку, право дитини на творчість [2].

Але найважливішим міжнародним документом у сфері забезпечення прав дітей виступає Конвенція ООН про права дитини, в якій закріплено низку міжнародно-правових стандартів у сфері забезпечення достатніх умов для повноцінного виховання та розвитку дітей [3].

Згодом ключові норми Конвенції ООН про права дитини було імплементовано у Законі України «Про охорону дитинства» [5], який проголошує охорону дитинства в нашій державі як стратегічний загальнонаціональний пріоритет. Але найважливішим є формування правових норм, які дозволять визнавати та забезпечувати реалізацію прав дитини, а не просто вжиття заходів по захисту дітей.

Україна як учасник Конвенції ООН про права дитини взяла на себе правове зобов'язання реалізовувати на практиці міжнародні стандарти прав дитини шляхом міжнародних та національних засобів імплементатії.

Хоча, законодавство України у сфері захисту прав дитини й дотепер є декларативним. До того ж, не всі права дитини, закріплені Конвенцією, забезпечені відповідними нормативно-правовими актами. У нашій державі відсутній комплексний підхід до врахування думки дитини, де це є дуже потрібним. Політика держави не направлена на ефективну протидію дискримінації вразливих та маргінальних груп, насамперед у доступі до освіти та медицини. Крім того, практика застосування більшості статей Конвенції про права дитини в Україні залишається в основному формальною.

Тим самим, українське законодавство не приділяє особливої уваги забезпеченню поваги до особистого життя дитини. Більше того, немає ні однієї державної програми, яка б містила заходи, направлені на виправлення прикрої ситуації, пов'язаної з дотриманням цього права, що говорить про його повне ігнорування.

Що стосується захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування, то у 2008 році було прийнято Порядок провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини [6], який спрямований на виявлення, облік та влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у сім'ї. Однак, у результаті того, що наразі в нашій державі не проводиться соціальна політика, направлена на збереження сім'ї загалом, а не на проживання окремих її членів, зокрема дитини, має місце парадоксальна ситуація, коли за діючим законодавством часто «вигідно» одержати статус соціальної сироти через позбавлення ба-

тків батьківських прав, тому що це дає змогу одержати низку пільг, приміром, у доступі до вищої освіти. Це наводить на думку, що українське законодавство щодо дітей ґрунтується на гуманних принципах, визначених у міжнародних стандартах. Але в деяких випадках, вітчизняне законодавство зовсім не керується міжнародними стандартами, а іноді й суперечить їм.

Поряд із цим, не слід забувати, що Україна значно просунулася вперед у питаннях відповідності міжнародним стандартам положень вітчизняного законодавства у сфері забезпечення реалізації права дитини жити та виховуватись у сім'ї, через влаштування дітей у прийомні сім'ї, будинки сімейного типу чи патронатні сім'ї. Свідченням цього виступає затверджена у 2007 році Державна цільова соціальна програма реформування системи установ для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [7].

Але в той же час, продовжує викликати занепокоєння неможливість здійснення іншої рекомендації щодо розміщення дітей у дитячих закладах лише тимчасово та у випадку крайньої необхідності. Адже державних програм створення та підтримки форм тимчасового (короткострокового) сімейного облаштування дитини в Україні ще немає.

Так, незважаючи на наявність офіційно діючої системи захисту прав дітей, які залишилися без батьківського піклування, труднощі в ході реалізації дітьми своїх прав – невід'ємний атрибут життя кожної неповнолітньої особи, позбавленої сімейного оточення.

Найчастіше проблеми виникають у ході реалізації дитиною-сиротою або дитиною, яка залишилася без піклування батьків, права на житло.

Так, ключовим аспектом цього питання є невиконання державних програм у сфері забезпечення житлом через відсутність у нашій державі якісного управління житловим фондом [10, с. 104].

Тож, особливі труднощі у дітей виникають у процесі отримання житла. Згідно з приписами українського законодавства, житло дітям-сиротам та дітям, які залишилися без піклування батьків, яким виповнилося 18 років, має надава-

тися за адресою їхнього попереднього місця проживання та поза чергою.

Насправді ситуація складається у такий спосіб. Дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків, ставлять у пільгову чергу. Гостро стає питання, де жити дитині в період очікування своєї черги, оскільки терміни надання житла розтягуються на багато років.

Один із варіантів вирішення цієї проблеми – це будівництво спеціальних будинків за типом гуртожитку, в яких житимуть сироти, які не отримали свою квартиру відразу і стали в пільгову чергу.

Крім вищезгаданої проблеми, діти-сироти та діти, що залишилися без батьківського піклування, стикаються з величезною кількістю психологічних, соціальних, фінансових труднощів: проблеми з житлом, пошук роботи, організація побуту, взаємодія з іншими людьми, організація вільного часу, отримання медичної допомоги, створення своєї сім'ї [10, с. 105].

Такі питання виникають після залишення інтернатної установи, де проходило їхнє життя. Причинами зазначених труднощів є недостатність трудового виховання; відсутність навичок самостійного проживання; попадання в асоціальне середовище; правова некомпетентність; небажання роботодавців брати працювати сиріт. Для їхнього вирішення, на нашу думку, доцільним буде створення служби постінтернатного супроводу випускників; розвиток позитивного ставлення у суспільстві до дітей-сиріт; їхнє обов'язкове працевлаштування.

Для того, щоб подолати всі перераховані вище проблеми, насамперед необхідно розробити план дій, спрямований на мінімізацію ситуацій, за яких діти залишаються без піклування батьків та уваги.

Безумовно, у певних випадках (смерть батьків, визнання безвісно відсутнім та інші) це зробити неможливо [10, с. 105].

Проте вітчизняна практика демонструє, що найчастіше діти потрапляють до дитячих будинків та інтернатних установ у результаті небажання батьків виконувати свої обов'язки або аморальним способом життя батьків. Вважаємо, що подібні ситуації необхідно викорінювати з української реальності.

Для цього необхідно надавати дітям та їхнім батькам різнопланову підтримку у важких життєвих ситуаціях.

Також, дуже важливо проводити інформаційну роботу – сповіщати майбутніх матерів про систему соціальних гарантій, передбачених законодавством. Оскільки часто причинами відмови від здійснення своїх обов'язків з догляду за дитиною стають неможливість утримувати її, відсутність матеріальної підтримки зі сторони родичів або біологічного батька дитини та інші фінансові труднощі.

Крім цього, для покращення життя дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків, необхідно збільшувати фінансування, залучати до роботи з дітьми кваліфіковані кадри, активізувати інформаційну освіту, розвивати роботу з прийомними сім'ями.

Також, внаслідок поширеної практики відмови батьків від обов'язків виховання та забезпечення прав своїх дітей (шляхом ухилення від своїх обов'язків або відмовою взяти дитину з певної установи), доцільним передбачається впровадження системи штрафів для таких батьків. А саме, пропонується можливим запровадити положення про юридичну відповідальність батьків, які відмовляються від здійснення своїх обов'язків із наступним накладенням штрафу. Ці кошти можуть бути додатковим ресурсом збільшення фінансування інтернатних установ.

Вказана штрафна система також виконуватиме превентивну функцію, тобто запобігатиме утиску прав дітей та сприятиме зменшенню кількості випадків, коли дитина виявляється непотрібною своїм батькам.

Таким чином, захист прав дітей є пріоритетним напрямом державної політики у демократичних країнах. Тож, Україна має приділяти особливу увагу турботі про дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків, оскільки вони є найменш захищеною категорією населення у нашому суспільстві.

**Висновки.** Для усунення проблемних питань у сфері захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування, Україні необхідно вносити відповідні корективи до законодавства та вживати заходів, спрямованих на стабілізацію еко-

номічної ситуації в країні, яка прямо пов'язана з покращенням становища дітей.

Водночас, Українська держава вже пройшла шлях від стану ігнорування міжнародних документів про права дитини до необхідності імплементації мінімальних міжнародних стандартів у національне законодавство. Проте й до сьогодні українська політика базується на принципі захисту прав дитини, а не на принципі забезпечення прав кожної дитини. Тож, вважаємо за необхідне відійти від концепції «охорони дитинства» до гарантій реалізації прав кожної дитини, адже дитина має бути суб'єктом права, а не лише об'єктом захисту.

Також дуже важливими та актуальними є питання створення сприятливих умов для розвитку та сімейного виховання дітей, оскільки від них залежить майбутнє країни.

Надання правових рекомендацій щодо створення сприятливих умов для розвитку та сімейного виховання дітей може стати об'єктом подальших досліджень.

#### *Література*

1. Загальна декларація прав людини від 10 груд. 1948 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_015#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text)
2. Загальна декларація прав дитини від 20 лист. 1959 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_384#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text)
3. Конвенція ООН про права дитини від 20 лист. 1989 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_021#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text)
4. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січ. 2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2947-14>
5. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квіт. 2001 р. № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
6. Порядок провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вер. 2008 р. № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text>
7. Державна цільова соціальна програма реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування:

постанова Кабінету Міністрів України від 17 жовт. 2007 р. № 1242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1242-2007-%D0%BF#Text>

8. Карпачова Н.І. Стан дотримання та захисту прав дитини в Україні: спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. До 20-ї річниці ратифікації Україною Конвенції ООН про права дитини. Київ, 2020. 230 с.

9. Ольховик Л.А. Особисті немайнові права дитини за цивільним законодавством України: монографія. Одеса: Видавець Букаєв В.В., 2009. 174 с.

10. Резцова О.В. Цивільно-правовий захист права дитини на належне батьківське виховання. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. № 3. С. 101-106.

11. Резнік Г.О. Особисті немайнові права дитини (цивільно-правовий та сімейно-правовий аспекти): монографія / за наук. ред. О.Д. Крупчана. Київ: НДІ приват. права і підприємства імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2015. 192 с.

12. Синегубов О.В. Правовий статус дитини, як учасника особистих немайнових прав. *Форум права*. 2013. № 1. С. 900-907.

13. Сімейне право України: підручник / за ред. А.О. Дутко. Львів: ЛДУВС, 2018. 480 с.

14. Стешенко В.М. Правовий захист прав дітей та підлітків і безпечний інформаційний простір: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 386 с.

### References

1. Zagal'na deklaracija prav ljudyny vid 10 grud. 1948 r. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_015#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text)

2. Zagal'na deklaracija prav dytyny vid 20 lyst. 1959 r. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_384#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text)

3. Konvencija OON pro prava dytyny vid 20 lyst. 1989 r. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_021#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text)

4. Simejnyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 10 sich. 2002 r. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2947-14>

5. Pro ohoronu dytynstva: Zakon Ukrainy vid 26 kvit. 2001 r. № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

6. Porjadok provadzhennja organamy opiky ta pikluvannja dijal'nosti, pov'jazanoi' iz zahystom prav dytyny: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 ver. 2008 r. № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text>

7. Derzhavna cil'ova social'na programa reformuvannja systemy zakladiv dlja ditej-syrit ta ditej, pozbavlenyh bat'kivs'kogo pikluvannja: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 zhovt. 2007 r. № 1242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1242-2007-%D0%BF#Text>

8. Karpachova N.I. Stan dotrymannja ta zahystu prav dytyny v Ukraini: special'na dopovid' Uповnovazhenogo Verhovnoi' Rady Ukrainy z prav ljudyny. Do 20-i' richnyci ratyfikacii' Ukrain'noju Konvencii' OON pro prava dytyny. Kyi'v, 2020. 230 s.

9. Ol'hovyk L.A. Osobysti nemajnovi prava dytyny za cyvil'nym zakonodavstvom Ukrainy: monografija. Odessa: Vydavec' Bukajev V.V., 2009. 174 s.

10. Rezvova O.V. Cyvil'no-pravovyj zahyst prava dytyny na nalezhne bat'kivs'ke vyhovannja. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. № 3. С. 101-106.

11. Reznik G.O. Osobysti nemajnovi prava dytyny (cyvil'no-pravovyj ta simejno-pravovyj aspekty): monografija / za nauk. red. O.D. Krupchana. Kyi'v: NDI pryvat. prava i pidpryjemnytva imeni akademika F.G. Burchaka NAPrN Ukrainy, 2015. 192 s.

12. Synjegubov O.V. Pravovyj status dytyny, jak uchasnyka osobystyh nemajnovyh prav. *Forum prava*. 2013. № 1. С. 900-907.

13. Simejne pravo Ukrainy: pidruchnyk / za red. A.O. Dutko. L'viv: LDUVS, 2018. 480 s.

14. Steshenko V.M. Pravovyj zahyst prav ditej ta pidlitkiv i bezpechnyj informacijnyj prostir: navch. posib. Kyi'v: FOP Golembov'ska O.O., 2018. 386 s.

Tetiana Yamnenko

## PROTECTION OF THE RIGHTS OF CHILDREN DEPRIVED OF PARENTAL CARE WITH REGARD TO INTERNATIONAL AGREEMENTS ON FAMILY LAW

National Aviation University  
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine  
E-mail: tetiana.yamnenko@npp.nau.edu.ua

**Purpose:** to investigate the domestic legal framework in the field of protection of the rights of children deprived of parental care, taking into account international agreements. **Methods:** documentary analysis and synthesis, comparative analysis, objective truth, cognitive-analytical, etc. **Results:** the most effective mechanisms for solving problematic issues related to the realization of children's rights are described and revealed. A new way to solve the problem of ensuring the rights of children deprived of parental care is also proposed. **Discussion:** the main international documents determining the development of states to protect and ensure the rights of children deprived of parental care are considered. The legal system of protection of the rights of children left without parental care is analyzed. It is established in which spheres of life of a child deprived of a family environment, the most difficulties are formed.

In order to address the problematic issues in the field of protection of the rights of children deprived of parental care, Ukraine needs to make appropriate adjustments to the legislation and take measures aimed at stabilizing the economic situation in the country, which is directly related to improving the situation of children.

At the same time, the Ukrainian state has already gone from ignoring international documents on children's rights to the need to implement minimum international standards into national legislation. However, even today Ukrainian policy is based on the principle of protecting the rights of the child, and not on the principle of ensuring the rights of every child. Therefore, we consider it necessary to move away from the concept of "protection of childhood" to guarantees of the realization of the rights of every child, because the child should be a subject of law, not just an object of protection.

The issues of creating favorable conditions for the development and family upbringing of children are also very important and relevant, as the future of the country depends on them.

**Key words:** international legal regulation; international treaties; children deprived of parental care; orphans; children's rights; foster families; protection of children's rights; vital needs of the child; protection of childhood.

Стаття надійшла до редакції 16.02.2022